

OOST WEST THUIS WEST?

EX ORIENTE LUX

Hoogeveen, 31 januari 2012

Overzicht

1. Inleiding

- Geografische en historische verkenning:
Overgangen binnen de geschiedenis van Islam
- Islamitisch denken naar de historische achtergrond toe (Egypte- China – India – Mesopotamië- Iran – Griekenland – Rome – Zoroaster - Jodendom – Christendom - Islam)
- Shia versus Soenna en het invloed op de filosofie
- Het ontstaan van het islamitisch denken en de wetenschap: islamitische scholastiek (Mu'tazilieten en Ash'arieten)
- Plato – Aristoteles – Plotinus en hun invloed op de islamitische filosofie

2. Filosofie in het Oosten van de Islam

- Eerste filosoof: Al Kindi (801 – 873)
- Al Rawandi (827 – 911)
- Al Razi (865 – 925)
- Al Farabi (872 – 951)
- Ibn-i Sina (980 – 1037)
- Al Ghazali (1058 – 1111)

3. Filosofie in het Westen van de Islam: Al Andaloës en Magrep

- Ibn-i Bajja (gest. 1138)
- Ibn-i Tufail (1106 – 1185)
- Ibn-i Rushd (1126 – 1198)
- Ibn-i Arabi (1165 – 1240)
- Ibn-i Khaldun (1332 – 1406)
- Einde van de filosofie?

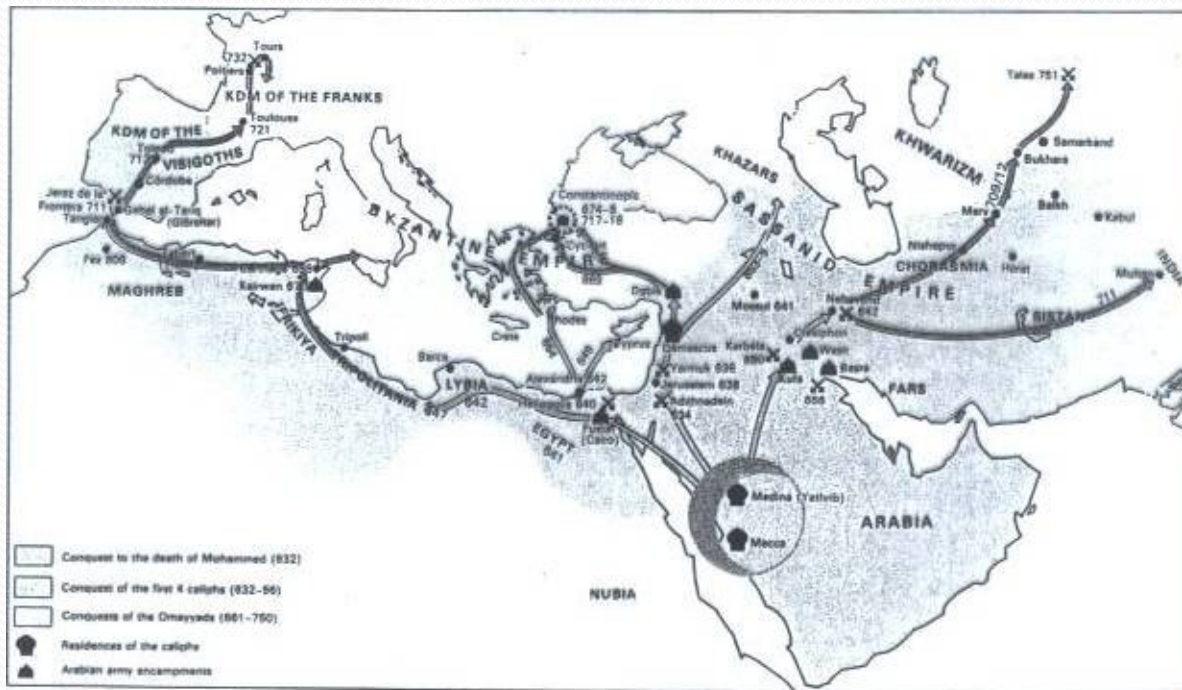
4. Overige

- De rol van Mystiek in het islamitisch denken
- Overgang in het Westen en invloed van de islamitische filosofie op de westerse filosofie

De stellingen vooraf ter inleiding

1. De “islam” bestaat niet
2. De beschaving van de islam bestaat niet alleen uit de sprookjes en 1001 nachtverhalen en mystiek
3. Ondanks de tendensen om tot de eenheid (tawwied van de Oemma) te komen, was er altijd sprake geweest van pluriformiteit (hadith: “de meningsverschillen in mijn gemeenschap is een zegen”. Volgens deze hadith zal de Oemma in 73 secten vervallen)
4. Binnen de islam is er wel degelijk een strijd tussen het weten (ratio) en het geloven (openbaring) geweest
5. Islamitische beschaving enerzijds en filosofie anderzijds zijn min of meer uit dezelfde bronnen voortgekomen als de westerse cultuur en filosofie
6. Islamitische filosofie is een fundamenteel deel van de westerse cultuur
7. De grote wending: vanaf de 13 - 14de eeuw gaan zij de tegengestelde richtingen heen
8. Islam had eigen Voltaire: Al Rawandi en de rationalisten: de Moetazilieten, de Encyclopedisten: Broeders van Basra (Ihvan-us Safa)
9. Islam is geen gevaar voor het Westen en valt de Westerse beschaving niet aan, maar vraagt om de erkenning
10. De beschavingen botsen niet met elkaar, maar beïnvloeden elkaar
11. Islamitische landen staan al onder de invloed van het Westen
12. Er is een andere islam
13. De huidige discussies blijven bevangen in de religieuze dogma's;
14. Er is geen doorbraak van gesloten denksystemen;
15. De maatschappelijke, politieke en economische omstandigheden zijn niet gunstig voor het filosoferen in de klassieke zin van het woord;
16. Scheiding van kerk en staat enerzijds, staat en politiek anderzijds is de voorwaarde tot een liberale samenleving;
17. Zonder reformatie is geen revolutie mogelijk (Hegel);
18. Hervorming van de religie is noodzakelijk voor het scheppen van een filosofisch klimaat en omgekeerd is de filosofie nodig voor de hervorming
19. De regionale en buiten regionale landen en verhoudingen belemmeren de vernieuwende tendensen in de wereld van islam

Het Midden-Oosten

Eerste periode 610-680

- Mohammed en de vier Kaliefen.
- Asr-i Saadet (de eeuw van het geluk). Een soort verloren paradijs op aarde.
- In werkelijkheid: zeer veel strijd en conflicten

Tweede periode 680-752

De periode van Ommajaden (vanuit Damascus). Imam en Kalief verschoven meer op de achtergrond, terwijl het begrip “mulk of malik” heerser op de voorgrond zijn getreden. Kalief werd meer een symbool en vaak een speelbal van de emirs of sultans.

Derde periode 751 – 1258

- De Abbasieden Dynastie vanaf 751.
- Ommajaden vluchtten naar het Westen (Spanje)
- Er waren dan vanaf deze tijd twee kaliefen.
- Abbasieden werden door een volksopstand vanuit Khorassan onder leiding van Ebu Muslim, een Shi'it aan de macht gebracht. Zij wilden eerst Ali en diens familie in ere herstellen. Vandaar dat zij zich noemden naar de oom van Mohammed en Ali, nl. Abbas.
- De komst van Turkse en Mongoolse volken
- Kruistochten

Vierde periode 1258 – 1918

- Turkse dynastieën (Seldjoeken, Mamloeken, Safaviden en Ottomanen)

Vijfde periode 1918

- Moderniteit, vernieuwing, kolonialisme, Israël – Palestina enzovoort

